

Latvijas Antidopinga
birojs

PATIESS
SPORTS

PASAULES
ANTIDOPINGA
AĢENTŪRA

Sportistu antidopinga tiesību akts

[Apstiprinājusi WADA izpildkomiteja 2019. gada 7. novembrī]

godīga spēle

MĒRĶIS

Nodrošināt, ka sportistu antidopinga tiesības būtu skaidri formulētas, pieejamas un universāli pielietojamas.

PREAMBULA

Viens no Pasaules Antidopinga kodeksa (*Kodeksa*) un Pasaules Antidopinga programmas izveides uzdevumiem ir aizsargāt sportistu pamattiesības piedalīties sporta sacensībās, kurās netiek lietots dopings, tādā veidā veicinot un aizsargājot sportistu veselību, nodrošinot godīgumu un vienlīdzību.

Lai veicinātu sportu bez dopinga, ir vitāli svarīgi nodrošināt sportistu tiesības, panākt, lai viņi tās apzinātos un pielietotu. Sportistu tiesības ir noteiktas *Kodeksā* un starptautiskajos standartos.

Šis tiesību akts ir veidots konsultējoties ar sportistiem visā pasaulē, un tajā aprakstītas tās tiesības, kuras sportisti ir noteikuši kā sev īpaši svarīgas, tomēr tajā nav formulētas visas sportistu tiesības. Šis tiesību akts nav juridisks dokuments. Sportistu juridiskās tiesības antidopinga kontekstā ir vienīgi tās tiesības,

kas ir izklāstītas *Kodeksā* un starptautiskajos standartos, neskatoties uz to, kā tās aprakstītas šajā tiesību aktā. Pretrunīgu interpretāciju gadījumā *Kodeksa* un starptautisko standartu noteikumi vienmēr ir noteicošie.

Šo tiesību aktu pēc *WADA* sportistu komitejas ieteikuma ir atzinusi *WADA* izpildkomiteja. Izmaiņas šajā tiesību aktā var izdarīt pēc *WADA* sportistu komitejas ieteikuma *WADA* izpildkomitejai.

Šim tiesību aktam ir divas daļas. Pirmajā daļā izklāstītas tiesības, kuras ir atrodamas *Kodeksā* un starptautiskajos standartos. Otrajā daļā izklāstītas tiesības, kuras sportisti ieteiktu iekļaut arī citos dokumentos. Tās nav atrodamas *Kodeksā* vai starptautiskajos standartos, bet tie ir principi, kurus sportisti iesaka antidopinga organizācijām pieņemt, lai nodrošinātu labāku praksi.

PIRMĀ DAĻA

Tiesības, kuras ir noteiktas saskaņā ar šī tiesību akta pirmo daļu,
ir tiesības, kuras sportistiem ir noteiktas saskaņā ar *Kodeksu*
un starptautiskajiem standartiem.

1. Iespēju vienlīdzība

Sportistam ir tiesības uz vienlīdzīgām iespējām nodarboties ar sportu visaugstākajā līmenī gan treniņos, gan sacensībās, kurās nepiedalās citi sportisti, kuri izmanto dopingu, vai nav iesaistīts sportistu palīgpersonāls, vai citas personas, vai antidopinga organizācijas, kuras citādi pārkāpj antidopinga noteikumus un prasības. (*Kodekss, starptautiskie standarti*)

2. Taisnīgu un godīgu

pārbaužu programmas

Sportistam ir tiesības uz taisnīgām un godīgām pārbaužu programmām, nodrošinot, ka visi sportisti visās valstīs tiek pārbaudīti atbilstoši *Kodeksam* un starptautiskajiem standartiem. (*Kodekss, Starptautiskais pārbaužu un izmeklēšanas standarts, Parakstītāju starptautiskais kodeksa ievērošanas standarts*)

3. Medicīniskā aprūpe un veselības

tiesību aizsardzība

Sportistiem ir tiesības netikt pakļautiem dopinga lietošanas spiedienam, kas apdraud viņu fizisko un emocionālo veselību.

Saskaņā ar *Kodeksu* un starptautisko terapeitiskās lietošanas atļaujas standartu sportistam ir tiesības saņemt attiecīgās vielas terapeitiskās lietošanas atļauju (kura ļauj sportistam noteiktā veselības stāvoklī lietot aizliegtu vielu vai metodi). (*Kodeksa 4. panta 4. punkts*)

4. Tiesības uz taisnīgumu

Sportistam ir tiesības uz taisnīgumu, tostarp uz pietiekami ātru, taisnīgu lietas izskatīšanu taisnīgā, objektīvā un savā darbībā neatkarīgā lietas izskatīšanas komisijā, kā arī uz laicīgi pieņemtu, pamatotu lēmumu, kurā izskaidroti tā pieņemšanas iemesli.

Iesniedzot pārsūdzību, sportistam ir tiesības uz taisnīgu, objektīvu, darbībā un institucionāli neatkarīgu lietas izskatīšanas komisiju, advokāta pārstāvību, izmaksas sedzot no paša sportista līdzekļiem, kā arī laicīgu, rakstisku, pamatotu lēmuma pieņemšanu. (*Kodeksa* 8. un 13. pants, Starptautiskais rezultātu pārvaldības standarts)

5. Tiesības prasīt atbildību

Sportista tiesības ietver to, ka jebkura antidopinga organizācija, kuras jurisdikcijā viņš atrodas, atbild par savu rīcību vai tās trūkumu, izmantojot atbilstīgās *Kodeksa* ievērošanas sistēmas, turklāt sportistam jābūt iespējai ziņot attiecīgajam personālam vai antidopinga organizācijai par jebkuru pastāvošu problēmu, saistībā ar *Kodeksa* ievērošanu. (*Kodekss*, Parakstītāju starptautiskais kodeksa ievērošanas standarts)

6. Trauksmes celšanas tiesības

Sportistiem ir tiesības piekļūt anonīmam vai konfidenciālam mehānismam, lai ziņotu par iespējamo sportistu, sportistu palīgpersonāla un citu personu rīcību saistībā ar antidopinga noteikumu pārkāpumiem vai par jebkuru antidopinga organizāciju darbības neatbilstību tiem.

Sportistam ir tiesības ziņot par iespējamiem antidopinga noteikumu pārkāpumiem vai to neievērošanu, izmantojot trauksmes celšanas mehānismu, un nesaņemt draudus vai tikt iebiedētam, lai viņu atturētu labticīgi ziņot, turklāt pret viņu nedrīkst vērsties par šādu liecību vai informācijas labticīgu sniegšanu. (*Kodeksa* 2. panta 11. punkts)

7. Tiesības uz izglītību

Sportistam ir tiesības uz antidopinga izglītības un informācijas saņemšanu no antidopinga organizācijām. (*Kodeksa* 18. pants, Starptautiskais izglītības standarts)

8. Tiesības uz datu aizsardzību

Sportistam ir tiesības uz godīgu, taisnīgu un tiesisku viņa personīgās informācijas apstrādi, kuru veic antidopinga organizācijas, kas vāc, lieto un dalās ar šo informāciju, tostarp tiesības būt informētam par tās apstrādi, pieeju tās kopijām un pieprasīt tās izdzēšanu, kad tā vairs nekalpo antidopinga mērķiem. (*Kodeksa* 5. panta 5. punkts un 14. panta 6. punkts un Starptautiskais privātuma un personas datu aizsardzības standarts)

9. Tiesības saņemt kompensāciju

Sportistam ir tiesības prasīt zaudējumu kompensāciju no cita sportista vai personas, kura ir viņam sagādājusi zaudējumus antidopinga noteikumu pārkāpšanas dēļ. Zaudējumu kompensācijas prasība jāiesniedz saskaņā ar valstī spēkā esošajiem tiesību aktiem, kas nav saistīti ar *Kodeksu*. (*Kodeksa* 10. panta 10. punkta piezīme)

Naudas balva, kuru antidopinga organizācija ir atsavinājusi sportistam, kuram piemērotas sankcijas, ar antidopinga organizācijas saprātīgām pūlēm tiek sadalīta sportistiem, kuriem tā pienāktos, ja to zaudējušais sportists nebūtu piedalījies sacensībās. (*Kodeksa* 10. panta 11. punkts)

10. Aizsargājamās personas tiesības

Sportistiem, kuri *Kodeksā* definēti kā aizsargājamās personas, tiek nodrošināta tālāka aizsardzība viņu vecuma un tiesību vai rīcībspējas trūkuma dēļ, tostarp izvērtējot viņu vainu, un lietā netiek prasīta obligāta publiska paziņošana. (*Kodeksa* 14. panta 3. punkta 7. apakšpunkts)

11. Tiesības saistībā ar paraugu

savākšanas procedūru

Paraugu savākšanas procedūras laikā sportistam ir tiesības prasīt attiecīgā dopinga kontroliera personas apliecību, papildinformāciju par paraugu savākšanas procesu, būt informētam par atbildīgo institūciju, kuras uzdevumā tiek savākti paraugi, paraugu savākšanas veidu un nosacījumiem, kuri jāievēro pirms paraugu savākšanas, tiesības padzerties (ja vien viņš nav nodrošinājis paraugu, kas neatbilst analīzei piemērota īpatnējā blīvuma prasībām), tiesības uz pārstāvja pavadību, novēloti ziņot dopinga pārbaudes stacijai pamatotu iemeslu dēļ, būt informētam par savām tiesībām un pienākumiem, dokumentēt savas bažas par procesu un tiesības saņemt paraugu savākšanas procedūras ieraksta kopiju. (Starptautiskais pārbaūžu un izmeklēšanas standarts)

12. Tiesības uz parauga B daļas analīzi

Sportistam, kā noteikts *Kodeksā* un starptautiskajos standartos, ir tiesības pieprasīt parauga B daļas analīzi, ja parauga A daļā konstatē nelabvēlīgus analīžu rezultātus. (*Kodeksa* 2. panta 1. punkta 2. apakšpunkts, 6. panta 7. punkts un 7. panta 2. punkts, Starptautiskais rezultātu pārvaldības standarts, Starptautiskais laboratoriju standarts)

Ja parauga B daļas analīze neapstiprina parauga A daļas atradi, sportists, kuram ir noteikts pagaidu aizliegums piedalīties sacensībās, konkrētajā sporta pasākumā drīkst iesaistīties nākamajās sacensībās, ja tas ir iespējams. Tāpat atkarībā no attiecīgajiem starptautiskās federācijas noteikumiem komandu sporta veidos, sportists var piedalīties nākamajos posmos, ja komanda joprojām ņem dalību sacensībās. (*Kodeksa* 7. panta 2. punkts un 7. panta 4. punkta 5. apakšpunkts, Starptautiskais rezultātu pārvaldības standarts)

13. Citu tiesību un brīvību garantēšana

Tiesības vai brīvības netiek atņemtas vai ierobežotas tikai tādēļ, ka tās nav iekļautas šajā tiesību aktā vai tajā iekļautas tikai daļēji.

14. Lietojums un statuss

Šis tiesību akts nemaina *Kodeksa* vai starptautisko standartu lietojumu, kā arī sportistu statusu, kas noteikts šajos dokumentos.

OTRĀ DAĻA

Ieteicamās sportistu tiesības

Otrajā daļā minētās ieteicamās sportistu tiesības nav universālas un nav iekļautas ne antidopinga sistēmā, ne *Kodeksā*, ne starptautiskajos standartos. Tomēr tās ir tiesības, kuras sportisti aicina antidopinga organizācijas pieņemt un īstenot savu organizāciju struktūrās, lai veicinātu cīņu pret dopingu, sistēmas integrēšanu un nodrošinātu sportistu tiesības šajā sistēmā.

15. Tiesības uz korupcijas brīvu antidopinga sistēmu

Sportistam jābūt tiesībām piedalīties treniņos un sacensībās, kurās nav ar dopingu saistītas korupcijas vai manipulācijas jebkurā citā veidā, kas varētu ietekmēt rezultātus spēles laukumā vai treniņā.

16. Tiesības piedalīties pārvaldībā un lēmumu pieņemšanā

Ar sportistiem vajadzētu konsultēties par antidopinga noteikumu, kurus viņiem nepieciešams ievērot, veidošanu un papildināšanu, un tas ir taisnīgi un pareizi, ka arī sportisti tiek uzklausi un viņiem ir iespēja piedalīties to antidopinga organizāciju pārvaldībā, kurām viņi ir pakļauti.

17. Tiesības saņemt juridisku palīdzību

Sportistam jābūt tiesībām uz pieeju juridiskai palīdzībai dopinga lietas izskatīšanā un pārsūdzēšanas procesā.